

Велько Ђурић Мишина, директор Музеја жртава геноцида

Шта је Никола Жутић хтео да каже?

Поводом текста „Антисрпски фалсификати у уџбеницима историје“ који се у различитим верзијама појавио на неколико интернет сајтова

Музеј жртава геноцида је државна институција, која за свој рад одговара Министарству културе и Влади Републике Србије. Министарство културе финансира програме рада Музеја, и прихвата извештаје Музеја о раду. У јавности је Музеј присутан преко бројних изложби, књига, у телевизијским и радио емисијама, штампаним и интернет медијима, као и продукцијом документарних филмова, гостовања у школама и других јавних наступа директора и других стручних радника.

Музеј жртава геноцида је отворен за примедбе и сугестије, жељни смо разговора о одређеним темама из националне историје, нарочито кад је реч о великим страдањима.

Засмета нам када наши пријатељи и познаници, ваљда да би себи дигли цену у јавности, напишу извесне тврдње које су темеље на недоказаним претпоставкама. Заборављају да нећемо остати дужни јер нам је истина, без обзира на то колико је болна, дража од „пријатељства и познанства“!

Нису нам јасни познаници којима су наша врата отворена, који су сваки пут дочекани с добродошлицом – лепом речју и пригодном капљицом – јер нам касније спочитавају извесне замерке. Имали су прилике да то кажу и лице, да расправимо као зналци одређених историјских тема, али то нису искористили. Кренули су наopakим путем: прљавим оговарањем по интернет порталима.

Недавно је на пет интернет сајтова објављен текст Николе Жутића под насловом „Антисрпски фалсификати у уџбеницима историје“. Додуше, текст је од сајта до сајта претпео измене (додавање подналова) које, у суштини, не умањују садржај. Упоређивањем тих верзија лако је закључити да је написан као истраживачки рад са научном апаратуром. Та верзија, међутим, за сада није виђена! То не смета да се доступна верзија оквалификује као компилација његових политичких ставова, делова његових истраживања и научних радова.

Жутић је одређени део текста посветио мени лично и радницима Музеја жртава геноцида. Најпре, није нам јасан контекст помињања Музеја у расправи о уџбеницима. Потом, нису нам јасне ни бројне тврдње које Жутић наводи. Стога смо одлучили да реагујемо на део његова текста који се директно односи на нас.

+++

Никола Жутић није непознато име међу историчарима јер има богату библиографију радова. Није моје да судим колико ће од свега тога бити релевантно будућим генерацијама у историографији.

Жутић је био и међу посланицима Војислава Шешеља у Народној скупштини Србије али се није одвећ „прославио“ (као што то чини данас његов некадашњи радикалски колега Марко Атлагић). Покушавао је да, са радикалских позиција, нешто промени, али...

Помињем његову припадност странци Војислава Шешеља јер сматрам да је одређену дозу радикализма, примитивног у суштини, највероватније из незнања, унео у посао историчара. Да бих потврдио ове речи, анализираћу само део његовог текста. Не желим да то чиним са комплетним текстом, по суштини прилично конфузним а по садржају представља просту смешу свега и свачега

(што би наш народ казао: „ Ј... му се мисли у глави“), јер би ми требало знатно дуже простора од његовог како бих написао другачије чињенице и тумачења.

Тема мог осврта јесте део који је тиче директно мене и Музеја жртава геноцида јер садржи оптужбу типа „Музеј геноцида и Вељко Ђурић Мишина свесно смањују број ликвидираних Срба у НДХ“.

Прво, не постоји Музеј геноцида, постоји Музеј жртава геноцида. Узгред, нисам ја измислио име већ неко други, још 1991. године, који није знао шта је музеологија, шта документациони центар, шта институт.

Друго, реченица „свесно смањују број ликвидираних Срба у НДХ“ је голо подметање! Једино је исправна реч „свесно“! Наиме, Жутић би требало да зна да није извршен комплетан попис свих ратних жртава као и да није утврђен број страдалих, па сходно томе не може неко да умањује или увећава! Може да исправља одређене процене дајући релевантне чињенице! А то, у суштини, није исто па морам да закључим да је богатство српских појмова код Жутића ограничено.

Не замерам Жутићу што у својој библиографији нема ниједног научно-истраживачког рада из историје Независне Државе Хрватске, што ме наводи на закључак да слабо познаје проблематику страдања српског народа али и да је о истој теми мало релевантних радова прочитао.

Своју тврдњу да је мало прочитао доказујем његовим позивањем на речи стоматолога (!) Душана М. Басташића (који, узгред, није основао Удружење „Јадовно“, већ је то учинио његов отац Милан) и правника Николе Милованчева (који се, узгред лажно представља као историчар) о мојим текстовима у којима помињем и Ђуру Затезала, доброг познаваоца комплекса логора и стратишта Јадовно из првих месеци Независне Државе Хрватске. Повод мог помињања Затезала је његов списак од 10.502 жртве и тврдња да је страдалника било не мање од 40.123! Ја сам само упозорио на разлику броја пописаних имена и тврдње са неутемељеном и недоказаном проценом, и притом навео случај Страхине Кићановића из околине Бијељине (деде по мајци Бориса Тадића) и Анђелка Вучића из околине Тузле (деде по оцу Александра Вучића), чија се имена налазе на списку страдалника у Јадовну и у Јасеновцу! Имајући у виду правило о проверљивости историјских извора, у овом случају ради се о два имена, упозорио сам на вредност поменутог списка. Шта је ту спорно?

На овом месту понављам: Не бих о методологији истраживања и закључцима Ђуре Затезала у књизи *Јадовно. Комплекс усташких логора 1941*, 1-2, Музеј жртава геноцида, Београд 2007. Нарочито о броју пописаних жртава и тврдње о коначном броју страдалника!!!

+++

Чудно ми је да се Жутић прихватио „проучавања“ броја страдалника у Јадовну и Јасеновцу у својој 65 години живота. Додуше, то је знатно мање од година академика Василија Крестића, који би у својој другој половини девете деценије да пише о Јасеновцу (и истовремену учествује у забрани изложбе у САНУ о геноциду)! Или „академика“ Србољуба Живановића, такође истих година!

Шта је Жутића спречавало да истражује и напише монографију о, на пример, у Јасеновцу, о геноциду Независне Државе Хрватске у родном му Лици? Ко је њега и друге његове истомишљенике спречавао да процењују или утврде број жртава у јасеновачким логорима?

Нико се није тиме бавио у историографији у Србији, сем радника Музеја жртава геноцида др Драгана Цветковића. Његови радови су објављивани у угледним историјским часописима у земљи и иностранству, учествовао је на

бројним међународним научним скуповима (Грчка, Чешка, Пољска, Словачка, Шведска, Норвешка, Италија, Израел и државама које су настале на простору некадашње Југославије...).

+++

Жутић истиче да је прочитао прилог Хрватице Мирјане Касаповић о ревизионизму у хрватској публицистици и историографији, додуше не каже ко му је дао поменути текст, јер сматрам да је и то вредно поменути. У овом контексту питам га шта каже на тврдње извесног Зорана Бркића о 1.700.000 српских страдалника само у Јасеновцу 1941–1945. године. Шта је то?

Сваку расправу са Жутићем о поменутој теми започећу увек истим питањем: Колико има пописаних страдалника?

Можемо да расправљамо о проценама под условом да се распита код поменуте двојице академика о методологији истраживања! Пре тога бих га упозорио да постоји више релевантних прорачуна о становништву и о страдалницима, а они су одвећ заморни за читање, као и на то да међу озбиљне статистичаре не убрајам поменутог правника Милованчева.

Узгред, ја сам, ипак, склон проценама комунистичке комисије из 1964. године о 1.016.000 до 1.066.000 укупних ратних жртава у Југославији у Другом светском рату, као најприближнијим подацима. А у тим проценама дате су и процене броја јасеновачких жртава. Не желим да их наводим јер нудим Жутићу да се потруди па пронађе те податке. Дотле, не желим да расправљам о јасеновачким жртвама! Нарочито са онима, а међу њих спада и Жутић, који нису прочитали макар књигу Антуна Милетића *NDH – koncentracioni logor Jasenovac 1941–1945*, Београд 2010! А Милетић је, познато је, прегледао готово све доступне архивске фондове и објавио толико грађе као ниједан историчар. Више од свих сарадника Института за савремену историју заједно.

+++

На крају да закључим: Текст проф. (?) др Николе Жутића је састављен од гомиле паушалне и неутемељене критике, које су пре свега намењене радикалско-квазинационалним круговима у јавности, које не поштују српске жртве, већ само говоре о бројевима жртава, а не знају ништа о тој теми, о архивској грађи и историографској литератури.

ПС: Надам се да је у међувремену проф. др Никола Жутић научио да се потпише ћирилицом!